

II.

Shod slovenskega goriško-grad. učiteljstva, sklican 12. p. m. po tov. Križmanu, ni mogel pokazati resnične volje učiteljstva, ker je bil v tem oviran po sklicatelju. Zato porablja sezansko učiteljsko društvo priliko, da konstatira v svrhu korekture sledeče:

1. Shod ni odgovarjal niti stvarno, niti formalno faktičnemu razpoloženju učiteljstva.

2. Sezansko učiteljsko društvo vztraja prejkoslej na zahtevi vsega avstrijskega učiteljstva in izjavlja, da nima nič skupnega s separatistično prošnjo po 25% draginjski dokladi, izraženo na gori omejenem shodu.

Tov. Hreščak predlaga sledečo resolucijo:

III.

1. Od dne do dne se v naši organizaciji močneje čuti potreba po načelnem preizkušanju pojmov, ki jih je tov. Gangl postavil v svojem slavnostnem govoru v Ljubljani kot vodilne v naš program.

2. Vodstvo Zaveze se prosi, da se pri določevanju vzporeda za delgacijsko zborovanje v Pulju ozira na to konstatacijo.

Določi naj se za delo v delegacijah dovolj časa, da ne bodo imeli delegati vezanih rok po kaki drugi točki vzporeda Zavezine skupščine.

Tov. Koršič predlaga:

IV.

Učiteljsko društvo sezanskega okraja, zbrano na svojem društvenem zborovanju v Komnu 5. marca t. l., konstatira sledeče:

Denar, ki je kot državni prispevek določen deželi v prvi vrsti za regulacijo učiteljskih plač, misli goriški deželni zbor porabiti v druge svrhe; zato ne moremo smatrati resnim akcije, aranžirane v svrhu regulacije učiteljskih plač v zadnjem zasedanju našega deželnega zbora.

Književnost in umetnost.

Narodne pesmi iz beneške Slovenije. Kakor smo že svoječasno poročali o izdaji te zanimive zbirke mičnih pesmi Slovencev v Italiji, pripominjamo, da jih doslej »Glasbena Matica« ni mogla izdati, ker je imela mnogo drugega zastanega gradiva. Sedaj pa izidejo v par mesecih. Rokopis je v končnem pregledu. Prirejane so za moški zbor z besedilom v beneškem narčju. Po številu jih je nad 70 z rezijanskimi. O tej zbirki bomo še poročali.

Politiški pregled.

* **Pavel Mudron umrl.** V tešinski bolnici je umrl dne 9. t. m. dr. Pavel Mudron, glava slovaških evangelcev. Rojen je bil l. 1835. v Čabraskem Vrbovku v kontski stolici, gimnazijske študije je izvršil na katoliški gimnaziji v Požunu, pravo pa na Dunaju. Nad polstoletja je bival v Turčanskem Sv. Martinu, kjer je imel svojo odvetniško pisarno. Večkrat je kandidiral v ogrski državni zbor, a izvoljen ni bil, dasi je dobival več glasov nego madjarski protikandidat. Igral je odlično vlogo v domači luteranski cerkvi proti madjarizaciji v službi božji. Rajni je bil brat (eden obeh dvojkov) pred 29 leti umrlega Mihaela Mudrona, slovaškega prvoborilca in odvetnika v Požunu.

* **Narodno vprašanje na Ogrskem.** V seji ogrske zbornice dne 13. t. m. je rekel grof Karoly (opozicionalec), da bi republikanska stranka Ogrski škodovala. Ni zadovoljen, ker se Tisza z Rumunci pogaja. Tisza je izjavil, da upa še vedno, da se ohrani, in utrdi prijateljsko razmerje z Rumunci. Neobhodno potrebno je, da zna ogrska mladina jezike narodnosti. Krščanski nauk se mora povsod poučevati v materinščini!

Obrambni vestnik.

= **Resnici čast!** Z ozirom na notico, objavljeno pod istim naslovom v zadnji številki našega lista, nam piše g. dr. Tuma med drugim: »Vsak, kdor je mojo notico čital, ve, da obsojam le onega g. učitelja, ki se je podpisal I. Č. in je skrajno zlorabljal »Edinost«. Moja opazka, da je pisec dotične notice v »Edinosti« brzkone učitelj, in »da je to prava dika učiteljskega stanu, in voditelji dosedanje smeri učiteljstva mu morejo biti hvaležni za ta način pomoči«, je vendar tako ironična, da je to moral vsak čitatelj razumeti. . . . Uredništvo je torej slabo razumelo mojo notico. . . . Zato pričakujem, da pojasnite moje ironične besede proti I. Č. v pravem pomenu in bom smatral, da je s tem ves incident rešen.« — S tem, da prijavljamo izjavo g. dr. Tume, da so imele njegove besede zgolj ironičen pomen, je zado-

ščeno od naše strani njegovi zahtevi in resnici. — Komaj pa je bilo pismo g. dr. Tume v naših rokah, se je o istem predmetu oglasila »Zarja« (štev. 822 z dne 25. t. m.). Nekdo »iz učiteljskih krogov« vehementno bije po Zavezi, njenem vodstvu in našem listu, kakor da hoče vse troje ugonobiti z enim mahom! Mi smo seveda ob tem poizkusu popolnoma mirni in vemo, da se bo še večkrat ponavljalo s tisto stvarnostjo in temeljitostjo, kakor se je začel v »Naših Zapiskih«. Da smo nekolegialni, glupi, nesolidarni, do mozga gnili, pravzaprav čisto navadne praznoglave barabe, ki nimamo nobene pravice govoriti v imenu naprednega slovenskega učiteljstva — vse to je jasno dokazano. Čemu bi se torej razburjali? Zlasti še, ker stoji zapisano v »Zarji«: »Tempelj in duhovščina sta postala bog in si vihtita kadilo. Abnormalnost je v razvoju, zato je treba leka, pa tudi na riziko, da proglašimo naša »duhovniška kasta« ta lek za infamen.« — Brzkone so tempelj in duhovščina in bog in kadilo naslovljeni na naše ime, s tem je tudi povedana diagnoza naše bolezni, ki jo seveda more ozdraviti le pavšalno natolcevanje, dasi je malo častno za zdravnika! Ampak le pogumno naprej, zidarji in kovači! Toliko pogumnejše, ker imate vnetega pomočnika v »Slovencu«, ki se zopet zadnje dni s posebno ljutostjo in s sirovimi izbruhi zaganja v nas! Nič ne de! Bojevali se bomo na dve fronti! Prebili smo že najhujše čase, prebijemo tudi te!

= **Dijaški štrajk v Ljubljani.** Ker niso šolske oblasti ukrenile ničesar, da bi po srednjih šolah praznovali 500letnico ustoličenja zadnjega koroškega vojvode, so dijakji višjih razredov srednjih šol v Ljubljani stopili v štrajk. O stvari sami ne bomo govorili, ker je stališče učiteljstva v tem primeru dano samo po sebi. Pripominjamo, da so srednje šole na višji ukaz obhajale obletnico Schillerjeve smrti in zmaže pri Lipskem. Med ljubljanskimi dnevniki se je razvila ob dijaškem štrajku živahna polemika, tako zlasti med »Slovencem« in »Dnevom«. »Slovenec« je igral vlogo policaja in denuncianta, ker je v to polemiko vlačil tudi učiteljstvo in Učiteljsko tiskarno ter še Učiteljskemu konviktu ni prizanesel. Tako denunciranje je naravnost gabno! Zmore ga le žurnal, ki je brez časti in poštenja, ali — da govorimo s »Slovencem« samim (št. 67 z dne 24. t. m.), »ki ti opljuje in osmrkajo že vsakega . . .«

Poziv!

Zaupniki, udeležite se zanesljivo dne 8. aprila določenega sestanka!

Kranjske vesti.

— **Iz ljudskošolske službe.** Logaški okraj: Namesto obolele učiteljice Ane Prudič je za suplentinjo na ljudski šoli v Cerknici (okraj Logatec) imenovana bivša suplentinja v Harijah Ivana Zwölf; namesto Ivana Pristova, ki je imenovan za provizoričnega učitelja v Postojni, pride na šolo v Begunjah kot suplentinja učit. supl. Justina Kavškova. — Kočevski okraj: Bivši suplent v St. Mihelu pri Novem mestu Ivan Trošt je imenovan za prov. učitelja na šestrazrednici v Loškem potoku — Krški okraj: Namesto obolele učiteljice Jožefa Breznikarja je za suplentinjo na Raki imenovana Valentina Tepina; namesto nadučitelja Karla Rostoharja, ki je pridelen v službovanje v Cerkljah, pride na šolo v Vel. Trn kot suplentinja dosedanja proviz. učiteljica v Sv. Križu Marija Kovač. Absolvirana učiteljska kandidatinja Rozalija Mejak je imenovana za provizorično učiteljico na novoustanovljenem paralelnem razredu na ljudski šoli v Mokronogu. — Novomeški okraj: Namesto obolele nadučiteljice Antona Sile pride kot suplentinja na ljudsko šolo v Brusnicah Štefanija Pavlič in namesto obolele učiteljice Marije Arh pride suplirat v Birčo vas bivša suplentinja v Brusnicah Angela Gradišar. — Postojnski okraj: Namesto pokojnega učitelja Mihaela Mežana je za provizorično učiteljico v Orehku imenovana bivša suplentinja Ivana Čuč, za proviz. učiteljico na dvo-razrednici v Harijah suplentinja Ivana Justin, za proviz. učiteljico na tri-razrednici v Slavini supl. Marija Komar in za prov. učitelja v Postojni dosedanja učit. suplent Ivan Pristov. — Namesto obolele učiteljice Matilde Verbičeve je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Sp. Karteljevem za suplentinjo Ivana Drakslerjeva. — Dosedanja suplentinja v Hotiču, Barbara Kavčičeva, je imenovana za prov. učiteljico v Šmartnem pri Litiji. — Učit. suplentinja Angela Mandljeva je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Kalu. — Ljubljanski mestni šolski svet je imenoval

Glavni dobitek

je pripravila svojim p. n. odjemalcem ta teden

tkalnica M. Jirsové, Novy Hradek n. M. (Češko).

Kdor naroči katerokoli doli navedeno vrsto blaga, ima pravico na dobitek, in sicer: prvi naročnik dobi brezplačno 1 tucat krasnih platnenih žepnih robocev. Vsakteremu nadaljnjemu petemu naročilu pridenem brezplačno lepega listra za krilo. Vsaki stoti naročnik prejme krasno volneno blago za obleko.

Nikjer drugje ni dobiti tega!

Kos 23 m I ^a kanafasa, 80 cm šir., rdeče ali modro črtanega	K 11—
Kos 16 m I ^a kanafasa, 116—118 cm šir., rdeče ali modro	K 12 50
Kos 18 m I ^a cefira za 6 sraje	K 10—
Kos 23 m fine tkanine Ela, 8 cm šir.	K 11 50
Kos 20 m močnega platna za srajce, 82 cm šir.	K 12 80
Kos 11 1/2 m Makove tkanine, 82 cm šir., prekrasna tkanina	K 10 25
Kos 12 m platna za rjuhe, 140 cm šir.	K 12—
Kos 6 1/2 m platna za rjuhe, 150 cm šir., najlepšega	K 9 75
Kos 30 m vstankov cefirja, platna, modrotisk blaga, flan., po 2—10 dolg	K 15—

Vse stalnobarvasto, izvrstne kakovosti. Pošilja se po poštnem povzetju, a pri naročilu dveh zavojev poštnine prosto. Oni, ki prejmejo dobitek, bodo takoj objavljeni.

abs. učiteljsko kandidatnjo Marto Čretnikovo za suplentinjo na osemrazredni nemški dekliški šoli v Ljubljani.

— **Dijaški izlet k Adriji.** Uspošte- vaje željo, izraženo iz srednješolskih krogov, je odbor ljubljanskih krajevne skupine avstrijskega mornariškega društva na svoji seji dne 3. t. m. sklenil, da kakor leta 1912. priredi tudi letos dijaški izlet k Adriji. Pripravlja se izlet v našo vojno luko Pulj. Krasni spomeniki stare rimske kulture, kakor amfiteater, pa tudi vsakovrstne zanimivosti modernega Pulja, posebno vojni arzenal in vojne ladije, bodo gotovo nudile naši ukaželjni mladini v obilici gradiva, da si razširi svoje duševno obzorje. Iz Pulja bodo izletniki poleteli k bližnjim, zaradi svojega milega podnebja svetovnoznanim Brionskim otokom. Kot udeležniki izleta se sprejmo učenci višjih razredov v srednjih šol na Kranjskem in učiteljstva v Ljubljani, kakor tudi ljudskošolski učitelji in učiteljice. Natančneje podrobnosti se bodo še določile. Odbor se ne bo srašil nobenega truda, da priredi ta izlet ob kolikor možno nizkih stroških za udeležence in računa pri tem na podporo vseh plemenitih prijateljev naše mladine.

Štajerske vesti.

— **Učiteljski salonski orkester** in pevski zbor imata v četrtek, dne 2. mal. travna, začeni točno ob pol 10. uri, v Dobju svoje vaje. Blagovolite priti polnoštevilno in točno; zakaj pripravljamo se za koncert na proslavo 500letnice slovenskega ustoličenja koroških vojvod. Novi udje in hospitantje dobro došli!

— **Zgodaj so začeli.** C. kr. namestnja v Gradcu je ustanovila svojo tiskarno. Za njeno vzdrževanje hoče upreči davkoplačnike; zato je začela izdajati »Naredbeni list«, ki ga vsiljuje vsem občinam, okrajnim odborom, mnogim zasebnim strankam in ga dopošilja vsakovrstnim uradam. Istotako je začel na ta račun v tej tiskarni izdavata deželni šolski svet za krajne šolske svete, šole, župne urade itd. drugi »Naredbeni list« s pozivom, da so si ga dolžni vsi naročiti. Tako upa od davkoplačnikov iztisniti mnogo ti-sočakov. Zaslugek dobe od tega seveda le nemški uslužbenci, Slovenci so samo za plačevanje. V predzadnjem »Naredbenem listu« že poziva namestnja, naj si naroče občine tiskovine pri njej, tako hoče oškodovati slovenske tiskarne. Občine so avtonomne, one si naročajo svoje tiskovine, kjer hočejo. Zgodaj so začeli, radi bi si vse podjarmili, da bi nas lažje germanizirali.

— **Slovensko učiteljstvo in denarni zavodi.** Slovenski učitelji so mnogokje sodelovali in še sodelujejo pri denarnih zavodih kot različni upravitelji, ponajveč kot tajniki. Vsi ti so si pridobili obilo zaslug za gospodarsko osvojenje slovenskega naroda, zlasti če so jim svoje delovanje posvetili v prvi vrsti iz prepričanja ter šele v drugi vrsti z ozirom na izboljšanje svojega gnotnega položaja. V nasprotnem slučaju so našemu narodu silno škodovali oni naši tovariši, ki so ali nevede ali iz ravnodušnosti stopili v službo posojilnic,

ki so upregli naše ljudstvo v gospodarsko odvisnost tujih združnih zvez. Med te spada brezdvomno »Verband landwirtschaftlicher Genossenschaften in Graz«, ki šteje po slovenskem delu Štajerske razmeroma precejšnje število slovenskih posojilnic (Rajfajzenovk). — Tem posojilnicam daje »Verband« nemške knjige, nemške tiskovine ter jim dopisuje v nemškem jeziku. Tu imajo torej svoj zaslužek nemške tiskarne in nemški knjigovezi. Tudi nastavlja »Verband« same Nemce, le eden je ponemčen Slovan, tega rabijo za nadzorovanje slovenskih posojilnic. Slovenci tam ne dobe službe. »Verband« zalaga slovenske Rajfajznove posojilnice z denarjem, obresti grede seveda v žep Nemcev. Tudi svoj čisti dobiček nalagajo pri »Verbandu«, tako je vse lepo oskrbljeno za denarno podjarmljenje Slovencev. Naj nobeden slovenski učitelj, ki v resnici ljubi svoj narod, ne proži roke na ustanovitev oziroma na sodelovanje takih zavodov! Mi smo učitelji slovenskega naroda; zato sme naše delo biti posvečeno le povišanju njegovega gospodarstva in njegove kulture.

Goriške vesti.

— **Novi Čas** — obsojen. Pred okrajno sodnijo v Avdovščeni je bil obsojen odgovorni urednik »Novoga Casa« Šinigoj na globo in troške in to na tožbo zaljenega učitelja tov. Paljka iz Sv. Križa, zaradi zanemarjenja uredniške paznosti. Sodni dvor je potrdil prvo razeodbo, in tako je »Novi Čas« obsojen na globo in troške. Obsodba je precej občutna. Sodnemu dvoru je predsedoval grof Coronini; prisodniki svetnika Sterle in Stepančič in okr. sodnik Leoncellis; tov. Paljka je zastopal odvetnik dr. Dinko Puc, »Novi Čas« pa dr. Pavletič.

Splošni vestnik.

Narodna zavest — pogoj naše prihodnosti. Zalibog je veliko število Slovencev, ki naglašajo svoje slovenstvo, kadar pa naročajo kake potrebščine, recimo knjige, glasbene komade, gosli ali druga godala, si jih naroče pri tujih tvrdki ter se ne potrudijo zvedeti za slovensko, oziroma slovensko tvrdko. Takšno ravnanje je v nasprotju z narodno zavestjo, zakaj koristi gnotno nemštvu, razvoju slovenske obrti pa škoduje. Izgovor, da v nekaterih strokah nimamo svojih tvornic, ne drži. Naroči blago pri slovenskem trgovcu, da mu nakloniš vsaj one odstotke, ki jih mora dati tvornica trgovcu. Tako pride vsaj del dobička v slovenske roke, a ti si si pridobil zaslugo, da si s svojim zavednim ravnanjem koristil slovenski stvari ter da nisi sotruden nemštvu, ki razjeda slovenstvo povsod, kjer dobi nezavedno mišljenje.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene.
Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira: Solidna postrežba!